

Avdelning/Stab

Avdelningen för funktionsnedsättning och varaktigt nedsatt arbetsförmåga

Beslutsdatum

2022-02-18

Diarienummer

FK 2024/011180

Ändringsdatum

2024-05-16

Serienummer

2022:02

Version

3

Försäkringskassan och den Europeiska socialfonden Plus (ESF+) 2021 - 2027

Riktlinjerna riktar sig till chefer och medarbetare inom avdelningen för sjukförsäkring (SF) och avdelningen för funktionsnedsättning och varaktigt nedsatt arbetsförmåga (FV) som

- arbetar med personer som har nedsatt arbetsförmåga på grund av sjukdom eller annan funktionsnedsättning, och som har behov av rehabiliteringsinsatser,
- arbetar inom samverkan med andra parter,
- arbetar med utveckling av stöd för rehabilitering av de försäkrade eller
- arbetar med utveckling av samverkan med andra parter.

Det här handlar riktlinjerna om

Riktlinjerna är styrande och stödjande för hur Försäkringskassan kan använda de möjligheter som ges med stöd av den Europeiska socialfonden Plus (ESF+). Riktlinjerna ger en kort beskrivning av inriktningen för ESF+. Därefter beskrivs Försäkringskassans inriktning för användandet av insatser finansierade av ESF+, både individinsatser och insatser på strukturell och organisatorisk nivå. Riktlinjerna beskriver också beslutsordningen för Försäkringskassans medverkan i projekt och vad som är viktigt att tänka på inför beslut och vad beslutet behöver innehålla.

En mer detaljerad beskrivning av ESF+ samt stöddokument och aktuell information finns på Försäkringskassans intranät.¹

Dessa riktlinjer ersätter riktlinjerna 2014:4 Försäkringskassan och den Europeiska socialfonden (ESF) 2014–2020. För eventuella förstudier som finansieras av ESF tillämpas dessa riktlinjer.

Det här är styrande i riktlinjerna

- Beslut om ordinarie ledamot och ersättare i Övervakningskommittén samt ledamot i Strukturfondspartnerskapen. Läs mer i avsnitt 2
- Försäkringsutredare ska beakta möjligheten till insatser i ESF+-projekt om de motsvarar den enskildes rehabiliteringsbehov. Läs mer i avsnitt 3.1.
- Försäkringskassan ska delta i ESF+ för utveckling av samverkan och metoder. Läs mer i avsnitt 3.2
- Vilka projekt Försäkringskassan kan äga. Läs mer i avsnitt 3.4
- Beslutsordning för beslut om Försäkringskassans deltagande i eller ägande av ESF+-projekt. Läs mer i avsnitt 4.1.

¹ [https://fia.sfa.se/formaner-och-handlaggning/partnersamverkan-och-arbetsplatsinriktatrehabiliteringsstod/europeiska-socialfonden-esfEuropeiska-socialfonden/ESF-fia\(sfa.se\)](https://fia.sfa.se/formaner-och-handlaggning/partnersamverkan-och-arbetsplatsinriktatrehabiliteringsstod/europeiska-socialfonden-esfEuropeiska-socialfonden/ESF-fia(sfa.se))

Avdelning/Stab

Avdelningen för funktionsnedsättning och varaktigt nedsatt arbetsförmåga

Beslutsdatum

2022-02-18

Diarienummer

FK 2024/011180

Ändringsdatum

2024-05-16

Serienummer

2022:02

Version

3

- Vilka förberedelser som ska göras inför beslut om ESF+-projekt. Läs mer i avsnitt 4.2.
- Vad beslutet ska innehålla. Läs mer i avsnitt 4.3
- Kopia av beslutet ska vidarebefordras till Försäkringskassans ESF-kansli. Läs mer i avsnitt 4.4.
- Vad Försäkringskassans svar på förfrågan om deltagande i ESF+-projekt ska innehålla. 4.5
- Försäkringskassan ska följa upp resultat och lärdomar från projekt som vi deltagit i eller ägt. Läs mer i avsnitt 5.
- Metod för uppföljning av riktlinjernas efterlevnad. Läs mer i avsnitt 6.

Avdelning/Stab

Avdelningen för funktionsnedsättning och varaktigt
nedsatt arbetsförmåga

Beslutsdatum

2022-02-18

Diarienummer

FK 2024/011180

Ändringsdatum

2024-05-16

Serienummer

2022:02

Version

3

Innehåll

Innehåll	3
1 Den Europeiska socialfonden Plus (ESF+)	4
2 Försäkringskassans organisation i arbetet med ESF+	4
3 Försäkringskassans inriktning	5
3.1 Individinsatser inom ESF+ för rehabilitering av de försäkrade	5
3.2 ESF+ för utveckling av samverkan och metoder	6
3.3 Hur Försäkringskassan medverkar i ESF+-projekt	6
3.4 Försäkringskassan som ägare till ESF+-projekt	6
4 Beslut om ESF+-projekt	7
4.1 Beslutsordning	7
4.2 Förberedelser inför beslut om ESF+-projekt	7
4.3 Beslutets innehåll	8
4.4 ESF-kansliet ska ta del av beslutet	8
4.5 Svar på förfrågan om Försäkringskassans deltagande i ESF+-projekt	8
5 Försäkringskassan följer upp resultat och lärdomar från projekt	8
6 Planerad uppföljningsmetod av riktlinjerna	8

Avdelning/Stab

Avdelningen för funktionsnedsättning och varaktigt nedsatt arbetsförmåga

Beslutsdatum

2022-02-18

Diarienummer

FK 2024/011180

Ändringsdatum

2024-05-16

Serienummer

2022:02

Version

3

1 Den Europeiska socialfonden Plus (ESF+)

För programperioden 2021–2027 har den Europeiska socialfonden fått en vidare omfattning och därmed bytt namn till Europeiska socialfonden Plus (ESF+). Fonden är en av EU:s största fonder² och unionens främsta instrument för att stödja åtgärder som syftar till att förebygga och bekämpa arbetslöshet, utveckla människors resurser och främja social integration på arbetsmarknaden.

Rådet för Europeiska socialfonden (Svenska ESF-rådet) är den förvaltande myndigheten för ESF+ i Sverige. Svenska ESF-rådet arbetar på uppdrag av både Arbetsmarknadsdepartementet och Socialdepartementet.

ESF+ sätter individen och arbetsmarknaden i centrum och utgår från tematiska målområden där behoven är som störst, snarare än målgrupper. De tematiska målområdena är:

- Ekonomisk utsatthet
- Etablering på arbetsmarknaden
- Återinträde på arbetsmarknaden
- Instabil ställning på arbetsmarknaden
- Stabil ställning på arbetsmarknaden

Försäkringskassan har fått i uppdrag genom regleringsbrev³ att förbereda och att delta i genomförandet av ESF+. Försäkringskassans ska ta tillvara det komplement som ESF+ utgör till övriga insatser, för att myndigheten ska fullgöra sitt uppdrag och nå sina mål. Försäkringskassan ska aktivt ta initiativ till projekt när vi ser att behoven motsvarar inriktningen för ESF+. Då det förväntade resultatet kan bidra till Försäkringskassans verksamhet kan vi också äga projektet.

Bland Försäkringskassans målgrupper finns personer med nedsatt arbetsförmåga på grund av sjukdom eller annan funktionsnedsättning. Målgrupperna är därmed främst personer som beviljats sjukpenning, rehabiliteringspenning, aktivitetsersättning eller sjukersättning samt de som kan bli aktuella för någon av dessa ersättningar.

2 Försäkringskassans organisation i arbetet med ESF+

Arbetet med ESF+ sker på nationell och regional nivå. Regeringen har utsett Försäkringskassan till en av aktörerna på både regional och nationell nivå i arbete med fonden.

I Sverige övervakas genomförandet av socialfondsprogrammet nationellt av Övervakningskommittén (ÖK). Till ÖK finns ett arbetsutskott som förbereder mötena i ÖK. För Övervakningskommitténs legitimitet är det viktigt att både ordinarie och ersättare är personer som har mandat att företräda organisationen samt har ett forum att förankra frågor i. Enligt arbetsordningen har FV det övergripande ansvaret för genomförande av ESF+ på Försäkringskassan och därför är det avdelningschefen på FV som utser dessa ledamöter.

² ESF+ beräknas få 90 miljarder euro av EU:s långtidsbudget, varav preliminärt nästan 7 miljarder kronor beräknas komma Sverige.

³ Regeringsbeslut II:2, 2020-12-22, S2020/09448, S2020/09516, S2020/09593 (delvis)

Avdelning/Stab

Avdelningen för funktionsnedsättning och varaktigt nedsatt arbetsförmåga

Beslutsdatum

2022-02-18

Diarienummer

FK 2024/011180

Ändringsdatum

2024-05-16

Serienummer

2022:02

Version

3

I Sverige är arbetet med ESF+ indelat i åtta regioner⁴. I varje region finns ett Strukturfondspartnerskap⁵ med uppdrag att säkerställa regionalt inflytande. De har i uppdrag att utifrån regionala behov, inom målet investering för tillväxt och sysselsättning, prioritera vilka projektansökningar som ska få projektmedel. Prioriteringen ligger till grund för Svenska ESF-rådets beslut om vilka projekt som beviljas. Försäkringskassans ledamot i Strukturfondspartnerskapen ska vara områdeschef på SF eller områdeschef på FV, och utses av berörd verksamhetsområdeschef på SF alternativt FV.

På nationell nivå på Försäkringskassan finns ett ESF-kansli inom FV med ansvar för myndighetens strategiska arbete rörande ESF+ kopplat till Försäkringskassans ordinarie uppdrag och mål. Kansliet är också en intern stödfunktion och samverkar med Svenska ESF-rådet och andra externa aktörer inom arbetet med ESF+.

På regional nivå på Försäkringskassan svarar regionala kontaktpersoner gentemot de åtta EU-regionerna som Sverige är indelat i. Kontaktpersonerna deltar i arbetet med regionala handlingsplaner, ger internt stöd vid exempelvis medverkan i regionala projekt och är en ingång till Försäkringskassan för externa och interna aktörer och intressenter på regional nivå. De regionala kontaktpersonerna ska vara samverkansansvariga på SF eller FV.

3 Försäkringskassans inriktning

När någon av Försäkringskassans medarbetare identifierar utmaningar eller behov inom verksamheten, ska hen överväga om ESF+ kan vara ett bra verktyg för att arbeta med dessa. Om Försäkringskassan internt landar i att det är något som ryms inom ESF+ och är önskvärt att arbeta med, ska Försäkringskassan initiera projekt och lyfta idén med våra samarbetsaktörer.

Försäkringskassan ska använda ESF+ som ett verktyg för att förbättra och utveckla samverkan samt vårt och andra aktörers arbete riktat till individer. Vi ska ta tillvara möjligheten för försäkrade att delta i projekt med insatser som ger dem ökade möjligheter att utifrån sina förutsättningar, återgå eller komma i sysselsättning med egen försörjning, och då allra helst i arbete eller studier.

Försäkringskassan kan även delta i projekt för att höja kompetensen hos medarbetare genom utbildningsinsatser för att till exempel bättre bemöta de försäkrade utifrån deras individuella behov. Försäkringskassan kan också delta i projekt tillsammans med arbetsgivare i syfte att förebygga arbetsrelaterad ohälsa och minska sjukfrånvaro hos de anställda.

3.1 Individinsatser inom ESF+ för rehabilitering av de försäkrade

Individinsatser inom ESF+ syftar till att främja sysselsättning som möjliggör inträde och återinträde på arbetsmarknaden, i synnerhet för unga personer, för långtidsarbetslösa personer och för personer med instabil ställning på arbetsmarknaden.

Försäkringsutredare ska beakta möjligheten att låta försäkrade ta del av insatser i

⁴ ESF+-arbetet i Sverige är indelat i åtta NUTS 2-regioner (Nomenclature des Unités Territoriales Statistiques) som är en statistisk administrativ indelning av EU med syfte att underlätta jämförelser mellan olika regioner inom unionen. NUTS består av fyra nivåer där nivå två är mellanstora regioner/landskap.

⁵ I enighet med lag (2007:459) om strukturfondspartnerskap.

Avdelning/Stab

Avdelningen för funktionsnedsättning och varaktigt nedsatt arbetsförmåga

Beslutsdatum

2022-02-18

Diarienummer

FK 2024/011180

Ändringsdatum

2024-05-16

Serienummer

2022:02

Version

3

ESF+-projekt, när insatserna motsvarar deras behov av rehabiliteringsinsatser. Det kan handla om arbetslivsinriktade insatser som kompletterar insatser till det förstärkta samarbetet, men också om förberedande insatser för att de försäkrade ska nå en aktivitetsförmåga som behövs för insatser i det förstärkta samarbetet mellan Arbetsförmedlingen och Försäkringskassan.

3.2 ESF+ för utveckling av samverkan och metoder

Insatser inom ESF+ på organisationsnivå syftar bland annat till att utveckla metoder och arbetssätt som underlättar etablering och återinträde på arbetsmarknaden samt att arbetsplatser arbetar preventivt för att minska sjukfrånvaro. På både organisations- och strukturnivå prioriteras insatser som förstärker samverkan för att hitta behovsanpassade lösningar för individen.

Försäkringskassan ska delta i ESF+-projekt när det motsvarar vårt uppdrag och identifierade utvecklingsbehov samt har någon eller några av följande syften;

- utveckla och förstärka samverkan på organisations- och strukturnivå
- stötta arbetsgivare till att förebygga arbetsrelaterad ohälsa och minska sjukfrånvaron
- utveckla arbetssätt och metoder hos Försäkringskassan eller hos någon samverkansaktör
- höja kompetensen hos Försäkringskassans och samverkansaktörers medarbetare, i syfte att förbättra bemötandet av de försäkrade och förstärka kunskapen om vilka insatser som bäst bemöter deras behov av rehabilitering.

3.3 Hur Försäkringskassan medverkar i ESF+-projekt

När Försäkringskassan medverkar i ESF+-projekt kan vi avsätta personella resurser genom exempelvis representation i styr- och referensgrupp eller för arbete med projektdeltagare. Vi kan också åta oss att anvisa deltagare till projektet.

Försäkringskassan kan också medfinansiera projektet. Ett projekt får en del av kostnaderna finansierade från ESF+. Resterande kostnader, den så kallade medfinansieringen, bidrar de aktörer med som tillsammans driver projektet. Försäkringskassans medfinansiering kan bestå av deltagares tid i individinsatser och medarbetares nedlagda tid i projekt. Genom schabloner för ersättningar och löner räknas tiden om till belopp för medfinansiering. Ersättningarna som omfattas från Försäkringskassan är sjukpenning, rehabiliteringspenning, aktivitetsersättning och sjukersättning.

För att ha insyn i de projekt Försäkringskassan medfinansierar ska vi ingå i projektets styrgrupp. Löpande information om projektverksamheten möjliggör för Försäkringskassan att kunna vidta nödvändiga åtgärder under projekttiden kopplat till våra åtaganden. Av den anledningen bör Försäkringskassan även ingå i styrgruppen när vi har andra åtaganden än att medfinansiera.

3.4 Försäkringskassan som ägare till ESF+-projekt

Försäkringskassan kan vara projektägare till ESF+-projekt som utvecklar vår verksamhet eller bidrar till att våra mål nås. Det kan till exempel handla om projekt med syfte att utveckla samarbete på strukturell nivå med kopplingar till vårt samordningsuppdrag. För att vi ska äga ett projekt krävs att Försäkringskassan ska kunna omhänderta projektresultat i vår verksamhet.

Avdelning/Stab

Avdelningen för funktionsnedsättning och varaktigt nedsatt arbetsförmåga

Beslutsdatum

2022-02-18

Diarienummer

FK 2024/011180

Ändringsdatum

2024-05-16

Serienummer

2022:02

Version

3

När Försäkringskassan äger ett projekt är det viktigt med en bred förankring inom myndigheten. Flera avdelningar kan behöva delta aktivt med stöd, som till exempel avdelningen för ledningsstöd och analys (LA) i arbetet med utvärdering och för ekonomiska frågor och kommunikationsavdelningen (KA) i arbetet med information.

4 Beslut om ESF+-projekt

I detta kapitel beskrivs vad som gäller på Försäkringskassan när beslut ska fattas på Försäkringskassan om vårt deltagande i eller ägande av ESF+-projekt, samt vikten av ett tydligt svar på förfrågan om att delta i något projekt.

Stöd för arbetet med beslutet finns i riktlinjerna (2015:03) Beredning, föredragning och beslut i administrativa ärenden och i riktlinjerna (2005:5) Hantering och diarieföring av allmänna handlingar.

4.1 Beslutsordning

Beslut om att delta i projekt fattas i enlighet med arbetsordningen av den avdelningschef där utvecklingen sker eller där de försäkrade finns som berörs av insatserna. Om flera avdelningar ska delta i projektet fattas det formella beslutet av den avdelning som har flest presumtiva deltagare.

ESF+-projekt kan vara regionala och hantera regionala utmaningar eller nationella med delprojekt på flera platser i Sverige där lösningen kräver insatser eller åtgärder av nationell karaktär. Av arbetsordningen framgår att avdelningschef får delegera beslutanderätten, vilket rekommenderas för regionala projekt.

Beslut om att Försäkringskassan ska äga ESF+-projekt fattas i enlighet med arbetsordningen av generaldirektören. På så sätt får projektet den förankring inom myndigheten som behövs.

4.2 Förberedelser inför beslut om ESF+-projekt

Innan Försäkringskassan fattar beslut om vårt deltagande i eller ägande av ESF+-projekt behöver vi

- säkerställa att insatserna har kopplingar till Försäkringskassans uppdrag och mål
- göra en behovsanalys tillsammans med de samverkande aktörerna
- klargöra att någon av de deltagande aktörerna kan omhänderta projektresultatet
- säkerställa att det är realistiskt att få fram planerat antal deltagare med rätt profil inom ramen för angiven tidsplan
- säkerställa att vi kan tillsätta lämpliga personella resurser till projektet
- säkerställa att projektet är väl förankrat mellan och inom de avdelningar och områden som berörs
- tydliggöra hur uppföljning och utvärdering ska ske av de projekt Försäkringskassan avser äga.

Innan beslutet fattas behöver vi göra en kartläggning av behov av insatser. Det är viktigt att de projekt som Försäkringskassan deltar i grundar sig i ett identifierat behov som vi tillsammans med samarbetsaktörer, genom en konkretiserad projekttid, tror oss kunna hantera och att vi ser ett mervärde av insatsen för våra målgrupper. Det är också viktigt att det finns en mottagare av projektresultatet.

Avdelning/Stab

Avdelningen för funktionsnedsättning och varaktigt nedsatt arbetsförmåga

Beslutsdatum

2022-02-18

Diarienummer

FK 2024/011180

Ändringsdatum

2024-05-16

Serienummer

2022:02

Version

3

Inför de projekt som Försäkringskassan avser äga behöver vi tydliggöra hur uppföljning och utvärdering ska ske för att projekten ska kunna bidra till Försäkringskassans utvecklingsarbete. Därför behöver LA kopplas på tidigt i processen som stöd i förberedelserna. Även ESF-kansliet ska involveras för att säkra upp att ansökansprocessen uppfyller alla formella krav.

4.3 Beslutets innehåll

I beslut om Försäkringskassans medverkan ska det tydligt framgå hur vi ställer oss till vår medverkan i projektet och vilka motiv som ligger till grund för ställningstagandet. I beslutet ska det framgå att Försäkringskassan avser eller avböjer att

- medverka med personella resurser
- medverka genom att anvisa deltagare till projektet
- medverka genom att bidra med medfinansiering till projektet
- medverka och ta del av stödet.

Om Försäkringskassan medfinansierar ska det även framgå att Försäkringskassan deltar i styrgruppen för projektet.

4.4 ESF-kansliet ska ta del av beslutet

När beslutet är fattat ska en kopia på beslutet skickas till Försäkringskassans ESF-kansli för kännedom. Syftet med detta är att få en sammanhållande kunskap om vilka ESF+-projekt som pågår med Försäkringskassans medverkan.

4.5 Svar på förfrågan om Försäkringskassans deltagande i ESF+-projekt

När Försäkringskassan har fått en förfrågan om att delta i ett ESF+-projekt är det viktigt att Försäkringskassan i sitt svar tydligt beskriver vårt ställningstagande till förfrågan. Oavsett om vi avser att medverka eller tacka nej till medverkan ska vårt ställningstagande kopplat till personella resurser, anvisning av deltagare samt medfinansiering framgå.

5 Försäkringskassan följer upp resultat och lärdomar från projekt

Som ett led i Försäkringskassans verksamhetsutveckling ska resultat och lärdomar från projekt som Försäkringskassans deltagit i eller ägt följas upp. Att ta tillvara och sprida framgångsrika metoder och samverkansformer ger mervärde för myndigheten och för de försäkrade.

6 Planerad uppföljningsmetod av riktlinjerna

Avdelningen för funktionsnedsättning ansvarar för att årligen följa upp om riktlinjerna är ändamålsenliga och hur dessa efterlevs. Uppföljningen görs genom avstämningar med medarbetare på Försäkringskassan som är delaktiga i arbetet med ESF+. Uppföljning görs även genom avstämning mot uppgifter från Svenska ESF-rådet. Helena Lundqvist

Avdelning/Stab

Avdelningen för funktionsnedsättning och varaktigt
nedsatt arbetsförmåga

RIKTLINJER

9 (9)

Beslutsdatum

2022-02-18

Diarienummer

FK 2024/011180

Ändringsdatum

2024-05-16

Serienummer

2022:02

Version

3

Isabella Öhqvist